

Občané o způsobu volby, pravomocích a postavení prezidenta republiky II.

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2005</i>
Otázky:	<i>PI. 10, PI. 11, PI. 13, PI. 14, PI. 17, PI. 19</i>
Termín terénního šetření:	<i>18. – 25. dubna 2005</i>
Počet respondentů:	<i>1060</i>
Reprezentativita:	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Výběr respondentů:	<i>kvótní výběr</i>
Zveřejněno dne:	<i>3. 6. 2005</i>
Zpracoval:	<i>Daniel Kunštát</i>

V dubnovém šetření se CVVM SOÚ AV ČR obšírně věnovalo problematice postavení prezidenta v politickém systému České republiky. Tato tisková informace prezentuje druhou část zjištěných výsledků a navazuje na tiskovou informaci publikovanou 31. 5. 2005.

Druhá část šetření se konkrétněji věnovala názorům české veřejnosti na jednotlivé ústavní pravomoci prezidenta. Zjišťovány byly názory na postavení prezidenta vůči vládě (viz tabulka č. 1) a na jeho roli při jejím jmenování (tabulka č. 2), na možnost rozpouštět Poslaneckou sněmovnu a vypisovat nové volby (tabulka č. 3), na existenci a podobu práva veta (viz tabulka č. 4), na roli prezidenta při jmenování soudců Ústavního soudu (viz. tabulka č. 5) a na postavení prezidenta v oblasti zahraniční politiky země (viz tabulka č. 6). Všechny tabulky obsahují srovnání s výsledky předchozích výzkumů.

Tab. 1: **Postavení prezidenta vůči vládě¹ (v %)**

	Duben 2002	Únor 2004	Duben 2005
nemá vůbec zasahovat do činnosti vlády	35	23	28
má zasahovat v omezené míře do činnosti vlády	49	61	56
má řídit vládu jako předseda	6	11	9

procenta ve sloupci, dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“

¹ Otázka: „Jaké postavení má mít prezident vůči vládě? Prezident nemá zasahovat do činnosti vlády, prezident má v omezené míře zasahovat do činnosti vlády, nebo prezident má řídit činnost vlády a předsedat jí namísto premiéra?“

Tab. 2: **Role prezidenta při jmenování vlády² (v %)**

	Duben 2002	Duben 2005
jmenovat ministry podle vlastního uvážení	9	15
jmenovat ministry na doporučení premiéra	64	61
nemá ministry jmenovat	13	13

procenta ve sloupci, dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“

Tab. 3: **Pravomoc prezidenta rozpustit PS a vypsat nové volby³ (v %)**

	Duben 2002	Duben 2005
nikdy	7	8
ve výjimečných případech vymezených Ústavou	72	63
kdykoli to podle něj vyžaduje politická situace	7	18

procenta ve sloupci, dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“

Tab. 4: **Právo zamítnout parlamentem přijatý zákon⁴ (v %)**

	Duben 2002	Duben 2005
ano, s konečnou platností	15	27
ano, s možností přehlasování parlamentem	50	43
ne	14	17

procenta ve sloupci, dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“

Tab. 5: **Role prezidenta při jmenování soudců Ústavního soudu⁵ (v %)**

	Duben 2002	Duben 2005
všechny soudce sám	10	19
všechny se souhlasem jiného ústavního činitele	44	36
část soudců, zbytek jiní činitelé	17	22
nemá jmenovat soudce ÚS	8	8

procenta ve sloupci, dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“

² Otázka: „Jak má podle Vás prezident jmenovat vládu? Má jmenovat všechny ministry na základě vlastního uvážení, má jmenovat všechny ministry na základě doporučení budoucího premiéra, nebo nemá jmenovat členy vlády?“

³ Otázka: „Za jakých okolností má mít prezident pravomoc rozpustit Poslaneckou sněmovnu a vypsat nové volby? Nikdy, jen ve výjimečných případech vymezených ústavou, nebo kdykoli sám rozhodne, že to politická situace vyžaduje?“

⁴ Otázka: „Má mít prezident pravomoc odmítnout parlamentem přijatý zákon (tzv. právo veta)? Ano, s konečnou platností, ano, ale parlament by měl mít možnost toto veto přehlasovat početnější většinou, nebo ne?“

⁵ Otázka: „Jak má podle Vás prezident jmenovat soudce Ústavního soudu? Má jmenovat všechny ústavní soudce na základě vlastního uvážení, má jmenovat všechny ústavní soudce se souhlasem některého z vysokých ústavních činitelů (např. premiéra nebo předsedy některé z komor parlamentu), má jmenovat pouze část ústavních soudců, např. třetinu, zbytek by byl jmenován jinými ústavními činiteli, nebo nemá jmenovat soudce ústavního soudu?“

Tab. 6: **Postavení prezidenta v zahraniční politice země⁶ (v %)**

	Duben 2002	Duben 2005
nemá se angažovat	6	6
může se angažovat ve směru udávaném vládou a ministerstvem zahraniční	65	54
má aktivně vystupovat nezávisle na vládě	15	26
má řídit zahraniční politiku	6	9

procenta ve sloupci, dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“

Výsledky ukázaly, že „silného“ prezidenta, který by byl fakticky rozhodujícím prvkem výkonné moci (jmenoval by a řídil vládu podle vlastního uvážení, řídil by zahraniční politiku země) a který by měl velmi silnou pozici i vůči moci zákonodárné (disponoval by právem kdykoli rozpustit Poslaneckou sněmovnu či právem absolutního veta vůči zákonům přijatým parlamentem), si občané přejí jen sporadicky. Relativně malou podporu má i výlučná pravomoc prezidenta jmenovat soudce Ústavního soudu. Podrobnější analýza ukázala, že konkrétní prezidentské pravomoci mají ve všech zkoumaných případech relativně vyšší podporu mezi dotázanými, kteří si obecně přejí jejich rozšiřování, a mezi respondenty, kteří chovají důvěru k osobě současného prezidenta. Z hlediska politických preferencí se častěji jedná o voliče ODS.

⁶ Otázka: „Jaké postavení má mít prezident v oblasti zahraniční politiky? Prezident se nemá angažovat v oblasti zahraniční politiky, prezident se může angažovat v oblasti zahraniční politiky, ale nesmí překračovat oficiální směr, který udává vláda a ministerstvo zahraničí, prezident má aktivně vystupovat v oblasti zahraniční politiky nezávisle na vládě, nebo prezident má řídit českou zahraniční politiku?“